

LETO IX.

V LJUBLJANI 20. OKTOBRA

ŠTEV. 3.

Dr. J. P.:

Kristus mora kraljevati

*Hudobnih množica kriči:
za Kralja Krista nočemo! —
Mi tebi, Kralju, ozklikamo,
za Kralja kraljev te priznavamo.*

Tako poje nova cerkvena himna na praznik Kristusa Kralja.

Svet se deli na dve poluti, na svetlobo in temo, na kraljestvo Kristusovo — in to je le eno — in na kraljestvo zmote in grehote, ki ima toliko obrazov kakor pravljični zmaj glav.

To dvoje kraljestv nazorno popisuje sv. Ignacij v svojih Duhovnih vajah:

Na babilonskih poljanah sedi na ognjenem in kadečem se prestolu glavar vseh sovražnikov Kristusovih, sam Lucifer. Njegov obraz vzbuja strah in grozo. Peklenški knez zbira svojo vojsko, nepregledno množico hudičev, in jih pošilja po vsem svetu: v vsa mesta, v vse vasi, v vsak stan. Celo na posameznega človeka misli in posebej odloči, koga bo poslal, da ga zavojuje. Svojim pomočnikom naroča, kako naj ljudem nastavljajo zanke in verige, da jih zaslužnijo. Svetuje jim, naj ljudi najprej zapeljujejo z bogastvom; s tem pa si bodo ljudje odprli pota do puhle, a prijetne slave, z njo pa se bodo prevzeli. Kjer pa je to troje: bogastvo, slava in napuh, tam so tudi vse poganske grehote. Tako zavlada satan. — Strašna slika peklenškega trinoga! A kakor iz razbitega ogledala nas tisočkrat grozeče gleda iz današnjih dni in išče, koga bi še požrl...

Pravi vodja pa, naš Gospod Jezus, prestoluje na jeruzalemskih livadah. Njegova postava je prikupna, njegov pogled ljubezniv. Zbira in izbira svoje apostole in učence ter jih razpošilja po vsem svetu. Naroča jim, naj njegovo osrečujočo blagovest razodenejo vsem ljudem. Ljudstva naj napajajo najprej na skromnost, da, celo na dejansko uboštvo, naj jih vadijo potem ponižnosti in zaničevanja posvetne slave in veljave. Tako se bo s temi krepostmi: z uboštvom, ponižnostjo in skromnostjo uveljavilo v svetu Kristusovo kraljestvo z vsemi svojimi krepostmi...

Katerega kralja zastavi se pridružimo? Za nas je odločitev že padla. Srečno smo izvolili! In vsaj resno voljo imamo, biti dobri vobesedami. Kristusovo kraljevanje je: jaki Gospodovi. Drugo bo že on dal, naš ljubeznivi Kralj!

Ko v našem Gospodu Jezusu spoznavamo svojega Kralja, ki ga ne smemo predstavljati kakor kralja iz naših dni, ki uživa prvo čast, oblast pa si deli s svojim ljudstvom, zastopanim v zbornicah in vladi. Kristus je kralj v svetopisemskem smislu stare in nove zaveze in v smislu starega veka: dejanski vladar, ki v svoji osebi združuje vso absolutno oblast, zakonodajno, sodno in kazensko. Kristus je pantokrator, vsevladar, kakor ga imenuje grški izraz, katerega so slovanski bogoznanci prevajali z besedo: Gospodar!

Izrednost tega kraljestva opisuje že sveto pismo z vzdviženimi besedami: Kristusovo kraljevanje je:

večno, miroljubno in vesoljno. V tem nima primere na svetu, vsa svetna kraljestva so le kakor hipec, vsa so bojovita in oborožena ter prostorno omejena. Zato je Kristus Kralj kraljev, kakor mu pravi božje pismo.

Kristus je pantokrator tudi v vsakem človeku, to je: ves človek mu mora biti podporžen. Človekov razum klóni pred Kristusovo resnico, človekova volja se uravnaj vedno po volji Kralja Jezusa, človekovo srce pa ga mora ljubiti nad vse!

Kristus je pantokrator vseh človekovih torišč: znanost se zlagaj z njegovim naukom, če naj bo resnična znanost; umetnost se skladaj z njegovimi zapovedmi, če naj bo prava umetnost; postave in zakoni naj se strinjajo z njegovimi nauki in ukazi; sodišča naj bodo odsvit njegove pravičnosti.

Pa to niso želje, temveč stroge pravice Kralja kraljev. Žal, jih človeštvo od Husa in Lutra dalje bolj ali manj splošno in organizirano tepta, »prospetljena« Evropa se jim celo posmehuje. Od tod pa je prišel strahotni razkroj današnje družbe, katerega smo vsi dandanes nehote priče.

Praznujemo praznik Kristusa Kralja, da se živo zavemo Gospodovih kraljevskih pravic, jih priznavamo in uveljavljamo. Sicer je to dolga pot neprestanega zatajevanja, truda in trpljenja, za mnoge tudi mučeništva, bodisi krvavega bodisi nekrvavega. In vendar je to radostna služba pod zastavo Kristusa Kralja. Prvo je, da sebe povsem podporžemo njegovemu kraljevanju, potem pride drugo, kakor pravi tudi cerkvena himna tega praznika:

O Kristus, Kralj miru,
podporzi si upornega duha,
zgubljene pa z ljubeznijo
pripelji spet v svoj ovčjak.

Naj te priznavajo, časte:
vsi vodje narodov,
učitelji, sodniki vsi,
umetnosti in znanosti...

Molimo, molimo: Pridi k nam tooje kraljestvo!

Beneška božja pot

Marija, v oguljeni obleki zlati,
ne zameri nam,
mi nismo več bogati,
mi smo kot vidva z Jožefom
na poti v Betlehem...

Iztisnili iz nas so zadnjo kri.
še nekaj kapelj v ustnicah lepi
kot zlati kameni —
saj bi ponudili, a nas je sram,
tako smo obubožali,
pomagaj nam!

Marija, v oguljeni obleki zlati,
ne zameri nam,
mi nismo več bogati,
mi smo kot vidva z Jožefom
na poti v Betlehem...

Boga za Boga

Urednikov razgovor z univ. prof. dr. Ehrlichom.

Saj sem ga že večkrat iskal, toda kaj, ko pa ga je tako težko dobiti. Ne-
prestano na univerzi ali med študenti ali v misijonski pisarni. Tudi to-
krat je bil med študenti, za katere se že dolgo trudi in trpi. Poprosil sem
ga za kratek razgovor o misijonstvu, češ da je »misijonska nedelja« tu in
»Naša Zvezda« mimo nje ne sme. Rad me je odpeljal v svoje stanovanje.
Preprosto je, toda stanovanje duhovnika, učenjaka in predvsem človeka,
ki ljubi misijone. Ali nima v eni sobi skoraj kitajske oprave, revije in
knjige z vsega sveta in predvsem o misijonskih vedah ter primerjalnem
veroslovju, delovna soba pa je sploh poslikana z zamorčki, ki se proseče
obračajo h križu, ki je »lux mundi«. Sedaj verjamem, da je voditelj misi-
jonskega gibanja ne samo v Sloveniji, ampak skoraj v vsej Jugoslaviji.

»Sredi misijonskega dela ste, gospod profesor, ali ne bi hoteli od-
govoriti, zakaj naj se tudi sedanji srednješolski rod
zanima za misijone?« Tako sem nerodno začel.

»Ali se vam ne javi takoj mnogo odgovorov? Ako so vsi verniki dolžni
podpirati misijone, kako bi smela dijaška mladina stati ob strani? Ali ni
misijonstvo poseben dokaz ljubezni do bližnjega? Kdo bo imel več razume-
vanja za to kakor mladina. Ali ni misijonstvo borba za najvišje ideale,
saj misijonar ni trgovec in ne uradnik, ne najprej znanstveni raziskovalec,
ampak borec za kraljestvo Kristusa Kralja in za duše. Kako lepo je izrazil
to naš veliki Baraga, ko je dejal: Nisem prišel kot trgovec med Indijance,
ampak da rešim njihove duše. Kdo bo mogel imeti več razumevanja za
tako nesebično junaštvo ko mladina? Ali ne pravi papež Pij XI.: Zaman
je ves trud in vse delo misijonarjev, če ga ne oplaja molitev in žrtev
vernih doma. Ali ni že Baraga vzdihoval: Jaz sem edini duhovnik tu na
Gorenjem jezeru. Da bi se vendar v moji domovini našlo nekaj gorečih

**Kitajski škof
obhaja slovensko mladino**

sedanja mladina biti moderna, mora razumeti aktualna vprašanja. Med najbolj pereče probleme spadajo po mojem mnenju sledeči trije:

Problem katolicizma v Afriki, ki je v tem, da bo, kakor upamo, vsa Srednja Afrika s tako zvanimi Bantu-plemeni postala katoliška in zaježila prodiranje islama s severa. Če naj milijoni zamorcev ne postanejo mohamedanski, je treba misijone v Srednji Afriki izdatno podpreti in hitro, ker 20. stoletje bo odločilno.

Drugi problem je Indija. V Indiji se danes gibljejo mase Parijcev, ki štejejo 70 milijonov ljudi. V letih, v katerih živimo, se te mase razgledujejo, ali naj se obrnejo k islamu ali h krščanstvu. Nagonsko odklanjajo zanje tako krivični bramanizem in že je razširjeno geslo: za vsako ceno proč od bramanov. Toda kam? Gorje krščanski kulturi, če se te množice združijo s 70 milijoni indijskih mohamedancev. Zmaga islama v Indiji bi bila popolna.

Tretji problem je kitajsko-japonski. 500 milijonov pripadnikov rumene rase čaka tako rekoč pred vrati katoliške Cerkve. Kar sta mogli Evropa in Amerika nuditi cest, strojev, topov in bombnikov, to že imajo. Kina in Japonska zdaj sprašujeta za duhovnimi dobrinami iz Evrope. Kdor razmere pozna, ve, da se konfucianizem drobi v struje, da se budizem krčevito skuša ohraniti pri življenju s krščanskimi injekcijami. Vsi potrebujejo granitnega sistema katolicizma. Japonska inteligenca se mu klanja, kitajski begunci uživajo na vseh križpotih ljubezen katoliških misijonarjev in zdi se, da bi bili pripravljeni v trumah prestopiti v katolicizem.

»Ali more srednješolska mladina pri rešitvi tako važnih problemov kako sodelovati?«

»Na naših srednjih šolah je na desettisoče dijakov. Ali se vam ne zdi, da bi slovenski narod nič ne pogrešal kakih 50 izmed njih, ki bi prestopili

kristjanov, da pridejo v to puščavo reševati razkropljene pogane. Ali ne vzdihujejo danes misijonarji v Ugandi, v Indiji, na Kitajskem in drugod po novih misijonarjih? Odkod naj pridejo, če ne iz srednješolske mladine? Ali niso dalje misijonarji tisti, ki širijo kulturo in ohranjajo ter rešujejo kulturne vrednote pred propadom? Kako da bi se dijaška mladina za to ne zanimala? Ali se zavedamo, da se danes bje svetovna borba med Kristusom in brezbožništvom? Druge vere bodo v eni ali drugi obliki podlegle, krščanstvo samo bo ostalo na fronti. Misijonarji so v prvih vrstah. Kako da bi se zanje ne zanimala mlada inteligenca, ki mora imeti smisel za velike misijonske probleme, ki so problemi krščanstva sploh?«

»Kateri misijonski problemi pa so po vašem mnenju najbolj pereči?« sem radovedno spraševal dalje.

»Prav, da ste to vprašali. Če hoče

vsako leto v kak misijonski zavod, recimo v Knobleharjev zavod za Afriko, ali k lazaristom za Kitajsko ali v apostolsko šolo v Travniku za Indijo? Sedaj pa niti po eden slovenski misijonar ne gre vsako leto v misijone. Vseh sester, bratov in duhovnikov Slovencev v misijonih je le 80—90, duhovnikov samo deset. Bog je razdelil pač poganske narode med krščanske. Gorje nam Slovincem ob sodbi, če svojega deleža ne bomo izpolnili. Ali ne bi bilo treba povabiti v srednji šoli naravnost k temu delu in poklicu? Kako lepo bi bilo, če bi nam iz ljubljanskih ali celjske ali mariborskih gimnazij prihajali misijonarji.

Drug način zanimanja za misijone je molitev. Vprašajte naravnost dijake, koliko so posebej za tako veliko stvar molili. Ali so že kdaj zmolili doma rožni venec za misijone? Ali vsaj očenaš vsak dan?

Tretji način, ki je tudi vsem dostopen, je žrtvovanje za misijone. Ko vstaneš, ko se učiš, ko se moraš podvreči šolski disciplini itd., nosi to potrpežljivo in daruj za bengalske misijonarje ali za one v Kini.

Četrti način je dijaku še posebno blizu. On hoče spadati k inteligenci, zato mora tudi te probleme poznati iz lastnega študija. Zato naj bere misijonsko literaturo. Doma ali sam naj bo naročen na Katoliške misijone in Bengalskega misijonarja (priloga Glasnika S. J.). Gotovo naj pozna življenje slovenskih misijonskih pionirjev: Knobleharja, Baraga i. dr. Bere naj zvezke Tabu, dalje izdanja Duhovniške zveze za misijone (Indijski misijonarji in dr.).

Vse to sodelovanje pa more postati posebno plodno in stalno, ako je organizirano v posebnih dijaških misijonskih krožkih, v kongregacijah in drugod. Kaj ne, kako postane človek suhoparen, ko zahteva delo in žrtve. Ali ravno to je prvo.

Bogato sem bil obložen s tem, kar sem hotel dobiti, in hvaležno sem se poslovil.

Škof Baraga

Knez miru

Leta 1914. je prišel avstrijski poslanik pri sv. stolici dvakrat k papežu Piju X. in ga prosil, naj blagoslovi orožje njegovega cesarja. Papež je obakrat odgovoril s strtim glasom: Blagoslovim mir... Po štirih letih krvavega klanja je mogel njegov naslednik Benedikt XV. v resnici blagosloviti ta mir. Tudi velikemu pokojniku Piju XI. je bil mir tako velika dobrina, da si jo je vzel v svoje geslo in za glavno nalogo: Mir Kristusov v kraljestvu Kristusovem. Z veliko svojo avtoriteto je zdravil rane svetovne morije in negoval ter podpiral vsa stremljenja za mir in prepričani smo lahko, da ne brez velikega uspeha. Ko pa je prišel ta mir že v skrajno nevarnost, je daroval zanj svoje

življenje — dejanje vredno Pija enajstega. Bog ga je odpustil še v miru v svoj večni mir.

Njegov naslednik Pij XII. pa je moral že v prvih korakih svoje nove poti začitati, kako zelo je mir med narodi v nevarnosti, in turdi on si ga je postavil za življenjsko nalogo s svojim geslom: Sad pravičnosti — mir. Njegove velike diplomatske sposobnosti so mu pri delu za mir, ki se ga je takoj lotil, izredno veliko pomagale. Storil je korake pri vseh prizadetih državah, naj se mirno sporazumevajo. Koliko je to delo uspelo, bomo zvedeli šele pozneje. Pred romarji iz Benet je 19. avgusta t. l. govoril o teh prizadevanjih, toda precej skrivnostno. Zdi se, da je takrat že vedel, da se vojni ne bo mogoče izogniti. »V tej uri, v kateri so srca znova polna bojazni in strahu, izjavljamo, da smo

od prve ure svoje vlade storili in poskusili vse, kar je bilo v naši moči, da odstranimo nevarnost vojne in da sodelujemo pri organizaciji trdnega miru, ki temelji na pravičnosti ter spoštuje svobodo in čast narodov. Celoto smo storili, da smo, razen najnujnejših apostolskih opravil, pustili ob stran druge važne zadeve in zavzeli previdno stališče, da ne bi kakorkoli ovirali ali otežili dela za mir, tako nam je pri srcu vse, kar smo dolžni storiti za otroke Cerkve in za vse človeštvo.«

Kljub vsemu papež ni opustil še nadaljnih trudov za mir. Časopisi so poročali, kako so delovali papeževi zastopniki v raznih državah še takrat, ko sta si Nemčija in Anglija izmenjavali ultimat. Italija je ostala v tem prizadevanju posebno blizu svetemu očetu, ki ga je obiskal italijanski poslanik v Castel Gandolfu in mu dal velika zagotovila. Papež je ob tej priliki izrazil zaupanje mirovnim prizadevanjem Italije in sporočil, da bo dal svojim zastopnikom nova navodila.

Poleg tihega diplomatskega delovanja papeževega za mir je važen njegov klic za mir vsem državnim poglavarjem in njihovim narodom, ki ga je imel v radiu 24. avgusta: »Apeliramo na vladarje, naj prenehajo z medsebojnimi obtožbami in grožnjami ter sploh z vsem, kar zbuja nezaupanje. Skušajo naj nasprotja premostiti z edino možnim sredstvom, to je s pametnim sporazumom. Narodi pa naj mirovna stremjenja svojih poglavarjev podpirajo z mirom in brez neredov. Pravico more rešiti samo sila duha, ne pa sila orožja. Kraljestva, ki ne bodo zgrajena na pravičnosti, ne bodo blagoslovljena od Boga. Politika, ki se ne briga za moralo, sama sebe pokopava. Nevarnost je blizu. Nič ni izgubljenega z mirom, vse more biti izgubljeno z vojno.«

Žal je bil to glas vpijočega v puščavi. Papežev državni tajnik Maglione je v četrtek izročil novo papežovo pismo peterim veselilam za mir. Toda v petek so Nemci že vkorakali na Poljsko... In ko je po poljski žaloigri papež spregovoril Poljakom besede upanja in tolažbe, jim je zagotovil, da

je skušal vojsko »dosledno in goreče, pa žalibog zaman prepričati.« Vendar je tudi takrat pozval ljudi, naj ostanejo zvesti Bogu in njegovim nramstvenim postavam, ker »pravica bo zmagala nad krivico in bo človeštvu zavladala resnična medsebojna ljubezen.«

»Dokler pa to ne bo mogoče,« je izjavil novemu belgijskemu poslaniku 15. septembra, »si bomo prizadevali, da vsaj zdravimo že prizadete rane... Zato upamo, da se sovražna dejanja ne bodo raztezala na nedolžno civilno prebivalstvo, da se bo v zasedenih krajih spoštovalo življenje, svojina, čast in verska čustva prebivalcev, da bodo z vojnimi ujetniki ravnali človeško...« To je poslanstvo kneza miru. Ko izčrpa vsa sredstva za mir, hoče še vedno moliti in delati za njegovo vrnitev. Vmes pa bi rad hodil med trpečimi in jokajočimi kakor angel tolažbe in pomoči...

(Po »Le blé qui lève«.)

V.

Pismo s planin

Veš, draga sestrice, prav zares hvala Bogu, ki nam ni dal samo kruha, marveč tudi rož in cvetja. Po širnih planjavah naših planin nam je sam najlepše vrtove zasadil. Je že kdaj stopila tvoja noga vanje? Zadnje poletje sem bila v planinah.

Ne bom ti naštevala po imenu planinskih cvetlic, saj rada priznam, da vsem niti imena ne vem. Toda da bi videla te barve! Tam v skalah rododendron gori, sredi šopkov zelenih trav. Tam se vrstijo beli, zlatorumeni, rdeči in modri cveti v vseh odtenkih. In nad vsemi je razlito planinsko sonce, ki jim daje vonj, podoben onemu iz paradiza. O sestrice, to bi morala sama videti in doživeti!

Prvi trenutek mi je bilo tako, da bi vse to cvetje potrgala, ga v šopek povezala in vzela s seboj. A vedela sem: kmalu bi mi ovenelo, izgubilo svoj vonj in sijaj svojih barv. — Ali pa naj kar med cveticami tu ostanem in se z njimi pogovarjam? Med njimi bi živela in gledala in pila v dolgih požirkih čar njih lepote in toplote — sama cvet med cveti.

Pa tudi to ni mogoče. Moram dalje, moram proč od njih. Niti one ne morejo z menoj niti jaz ne morem med njimi ostati.

Vendar žalostna ne bom šla odtod in tudi ne prazna. Vem, kaj bom storila. Po en cvet vseh barv si bom natrgala in shranila ta šopek za spomin. Rdeči cvet za ljubezen, modri cvet za zvestobo, beli cvet za čistost mojega srca. Vem, da cvetje uvene; moje pa, tisto, ki ga v svojem srcu gojim, naj ne uvene nikdar. Sestrice, me razumeš?

Pravim ti »sestrice«! Sve si tudi zares sestrici? Glej, saj imava skupno mamico, božjo Mater. Za njo hočeva obe gojiti vse cvetje veselega, lepega, dobrega srca... Pozdravljena, sestrice!

Pijevo življenjsko delo

Iz različnih vidikov so ocenjevali in presojali življenje in delo pokojnega papeža Pija XI. Slej ko prej pa ostane resnično, da je bila glavna misel njegovega pontifikata misel Kristusovega kraljestva. V geslo si ga je dal, poseben praznik je določil za zadnjo nedeljo v oktobru, o Kristusu Kralju je pisal pisma in oznanjal njegova načela, vse svoje sile pa je posvetil organizaciji posebne armade Kristusa Kralja, ki jo je imenoval Katoliška akcija. Saj je bilo to čisto pravilno: nič ne pomaga klicati

Kristusa nazaj v javno in zasebno življenje, nič oznanjati njegova načela, ako ni ljudi, ki bi jih hoteli v življenju temeljito in dosledno izpeljati ter jim pribori zmago. Zato je bila osnovna papeževa misel tale: vsi verniki naj začutijo v sebi kot Cerkev staro dolžnost, da morajo stopiti ob stran duhovnikom in jim pomagati delati za duše in Kristusa Kralja. V ta namen naj se posebej izšolajo, v ta namen naj se stanovsko organizirajo, v ta namen naj se napolnijo s pravim Kristusovim duhom, ki je duh osvajajoče ljubezni brez spotike. V najlepši edinosti naj se združijo z vsemi, ki so že doslej vneto delali za zmago Kristusovega kraljestva, dokler ne zasije razkristjanjenemu svetu nova doba.

Pijevo življenjsko delo — Katoliška akcija — je v tem smislu po raznih deželah rodilo že bogate sadove. Bog daj, da bi tudi pri nas in posebno še med dijaštvom Katoliška akcija v zvezi s kongregacijami pri-
našala obilno resničnega božjega življenja.

—le:

Njegova luč

Stanovali smo v velikem zavodu sredi province. Od vseh vetrov smo bili zbrani, celo nekaj Bolgarov je bilo med nami. Pa čeprav hranim na to pestro dijaško družino in njen ponosni zavod blage spomine, se mi je vendar tisto leto grenko zajedlo v dušo. Imenoval sem ga s krutim imenom: leto strahote.

Dobili smo strogega varuha v osebi mladega nervoznega doktorja, ki je zahteval, da predam takoj iz rok vse svoboščine, ki sem jih bil vajen na gimnaziji v mestu. Nekoč je neslišno stopil za menoj in mi prisolil klofuto, da sem se opotekel. Tovarišu sem malo prej svetoval, naj si zaveže čevljev, migljaj nato sem bil že kaznovan, kajti v kolegiju mora vladati molk in red.

»Hej, doktor, vi ste norec!« Po teh besedah sem počakal izzivalno na obsodbo brez besed, čeprav bi se najrajši zaprašil vanj. Toda doktor se je obrnil in v naslednjem trenutku že izginil za ovinkom. Bolj kot udarec v obraz me je pekel v dušo molk, ki se je zagrizel med doktorjem in menoj, da me je gnal v obup.

»Jože, kaj samotariš?« V prvem hipu ga nisem prepoznal. Toda — saj ni mogoče! Pred mano je stal sedmošolec France. Pred višješolci smo nižji ohranili vedno spoštljivo razdaljo. A oči dolgega fanta s Pivke so me gledale, kakor bi bila že dolgo prijatelj. Moja osupnjenost je plahnela. Moral sem mu povedati vse, tako se je breme preložilo na dva in jaz mladi zapostavljenec sem imel za zaščitnika najbolj nadarjenega fanta v razredu.

»Poleti greva na planine, razumeš?«

»Če ti praviš, pa greva.«

V meni se je razlila velika luč, da so me tovariši začudeno gledali, kam je šla moja črnogledost. Namesto sovraštva do doktorja sem čutil le dobršen prezir. So dogodki, ki se ti zajedo v dušo in puste v njej velike brazgotine...

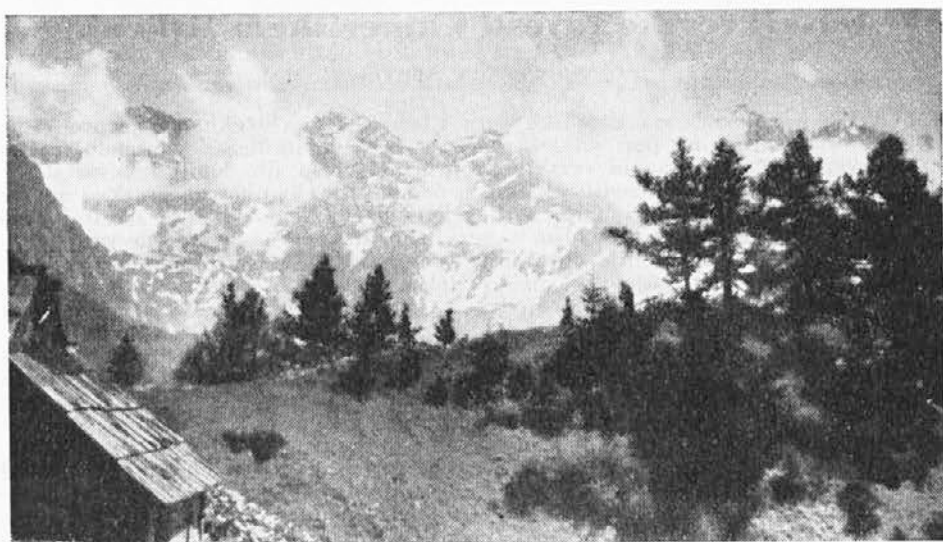
»Kam se vzpneva? Na Brano, na Planjavo?« Bila sva tako močna in osvaja-
jalna, da sva si zastavila prav bogate načrte. Burja se je prevalila preko sedla in nama poslala cel oblak megle za hrbet, da sva bila kmalu do kože premočena. Nekdo je v grapi tovoril celo balo snega nizzol v koč. Sonce se je uprl v pečine. V zlatu so zasijali Turski žlebovi in najini gori sta dobili mavrične pasove. V zgodnjem svitu je ležala pred nama v dolini domača zemlja. Kakor prsti za božjo prisego so se ob njej dvigale bele cerkve.

»Čudovito se razodeva Bog človeku. Nekoga privede k sebi z bičem, drugega presune z lepoto, ki jo je položil v svoje stvarstvo, koliko jih je poklical k sebi na gorah.« Poslušal sem ga s srcem in z ušesi, kajti tu gori je dobivala vsaka beseda svoj poseben obraz. Prijatelj je rastel v mojih očeh in na mah me je obšlo veliko hrepenenje, da bi tudi jaz znal tako kakor on. Sonce je stalo že visoko, ko sva se vračala z Brane skozi šijo in prešla za sedlom v globoko grapo hudournika. Plezala sva čez hlode, preskakovala kamnite razpoke, katere je iz-
glodala voda. Kmalu sem opazil, da nimam suknjiča na nahrbtniku.

»Ti.«

»Kaj je?«

»Suknjič sem izgubil, ko sva plezala po skalinah.«

»Grem ponj! Pazi, da prideš pravočasno na vlak; drži se vedno najširše poti.« Moral sem priti še isti večer, kajti igrali smo v zavodu »Tri modrosti starega Wanga«, dramo Henrija Ghéona, za uvod v kongregacijske dneve.

»Bodi pameten, saj ni vredno, tudi ga ne boš dobil.« Toda zapovedujoči obraz Franceta je bil trdno odločen.

»Pojdi, pa srečno pot!« in že je izginil visoko nad kolenom hudournika. — Moja pot je bila morda težja od njegove. Le zakaj nisem molčal? Toda po toči bi bil storil jaz?« Priznam, da si na to vprašanje nisem upal odgovoriti. Kdor je našel pravega prijatelja, je našel zaklad. Trdno sem bil prepričan, da sem našel pravega.

Drugo jutro je slonel ob mizi neprespan, z rahlo vdrtimi očmi France.

»Dobro jutro! Kdaj si prišel?«

»Ob eni čez polnoč. Avto mi je ušel pred nosom, pa sem vzel pot pod noge.« je z nasmehom pravil. Na moje presenečenje mi je pomolil suknjič. So trenutki, ko so besede hvaležnosti čisto brez pomena in iščeš dejanj, da povrneš dolg. Odšla sva k prvemu uvodnemu govoru tistih lepih kongregacijskih dni. Na prijateljevem obrazu je igral smehljaj plemenitega človeka. Takrat še nisem razumel, da nosi resnično dober človek večno veder obraz in dušo.

Luč, ki jo je nosil v sebi, je bila velika, v temo prodirajoča. S skrivnostjo hoditi v njegovo bližino je bilo vedno nevarno. Nekje je ujel na uho, da sem dobil pismo s Štajerske. Toda nekje moram vendar imeti prostor, kamor nihče drugi nima dostopa kakor jaz sam. Kako naj njega zanima, ali je odšla Irena v Maribor ali Slovenj Gradec ali morda na Koroško? In končno je najina ljubezen tako lepa, dokaj platonska...

»Dolčas mi je po Vaših hribih, po Vaši domačiji, po Tebi...« Nekdo me zdrami iz sanj. »Jože, postajaš spet pesimist? No, pa mislim, da razumem.« France je prišel z istim nasmehom, ki me je pa zdaj dražil.

»Ničesar ne razumeš!« — »O, ali smem reči besedo?« — »Katero?« — »Irena...« Široko se je nasmejal in pristal: »Veš, kaj mora vedeti vsak kongregant? Da je ta zadeva še v rokah nekoga drugega, zato je vsaka pametna žrtev tukaj na mestu.« Takrat mu nisem odgovoril, čeprav sem slutil, da ima prav.

Da ima pri človeku še nekdo drugi besedo, sem razumel tisto uro, ko sem zvedel, da je prestopil iz pravoslovja v Ljubljani v goriško bogoslovje. Kmalu po smrti svoje matere. Po svoji novi maši me je obiskal v Ljubljani. Poduhovljen, asketski obraz mi je vzbujal globoko spoštovanje. Prišel se je preko meje zdraviti pod planine, katere je tako vroče ljubil. Vrnil se je med svoje ovčice na Pivki pokrepčan. A čez leto so ga odnesli v kraško zemljo k materi. — Velike duše vplivajo tudi preko groba, včasih še močneje kakor v življenju. Našel sem tako dušo, katere ne izgubim več, kajti duše ne umrjejo, kakor umrje telo. Kadar se krog mene najbolj temni, najmočneje zasveti njegova luč.

— Zdaj bi bilo lahko odpustiti tudi davno prizadeti krivici...

V. D. **Odsevi verske zavesti v ameriškem življenju**

(Z moje poti v Ameriko.)

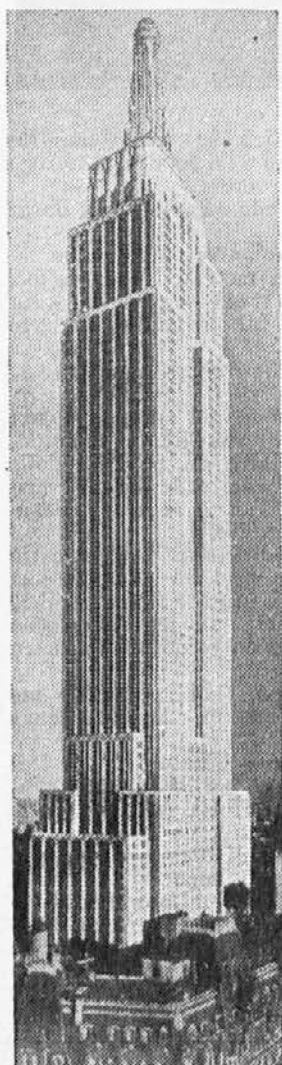
Kakšno mesto zavzema katoliška vera v ameriškem človeku, me je predvsem kot duhovnika na poti po tej zanimivi in čudoviti deželi zanimalo. Kljub neverjetni zmesi raznih verskih prepričanj, ki so jih dobili iz vseh delov sveta, in kljub vsej bogati reklami in ugodnostim, ki jih razne cerkve nudijo človeškim dušam, da jih pridobijo in kupijo, sem dobil globok vtis, da stoje vse te zmote človeškega uma v ozadju, v senci močnih žarkov razodetih resnic katoliške vere, ki vedno globlje prodira v ameriško življenje. Ameriška javnost, dasi tako zakopana in zajeta v realno življenje ter materialistično usmerjena, vendar išče prave sreče in zadovoljstva v verski resnici katolicizma. Samo en primer.

Nihče v zadnjem času ni ameriškega človeka tako razgibal kakor Charles Coughlin, župnik pri cerkvi sv. Terezije v Detroitu. Vsak teden oznanja katoliški nauk po radiu in za vsak tak govor plača družba rada 20.000 dolarjev. Hvaležni so temu župniku predvsem drugoverci, ki podpirajo njegovo delo z nam nepojmljivo požrtvovalnostjo. Ti zahtevajo, da govori.

Pa poglejmo odseve verske miselnosti predvsem pri nižjih slojih. Kakšna je ulica, masa? Opazil sem izredno spoštovanje do katoliškega duhovnika. Duhovnika nazivajo vsi s Father — oče, kar družijo vernike in njih dušnega pastirja v lepo družinsko razmerje otrok do očeta. Koder koli sem hodil, nikjer nisem opazil prezirljivih pogledov, še manj slišal kakšne zaničljive psovke. Mene — tujca — so mnogi tako ljubeznivo pozdravljali, da sem se kar čudil.

Podobno spoštovanje do katoliške vere sem opazil tudi med tovarniškimi delavci. Ko je bil oni veliki štrajk v juliju v velikanski clevelandski tovarni strojev Fisher, kjer dela nad 20.000 delavcev — med njimi precej Slovencev — sem se večkrat vozil mimo štrajkujočih delavcev. Toda nikjer nisem videl niti enega prezirljivega pogleda ali posmeha. Lahko bi skoraj nasprotno trdil: neko tiho spoštovanje do duhovnika se je izražalo v njihovih očeh. Sicer ni to nič čudnega. Saj ameriški katoličani zelo živo delajo za praktično rešitev mnogih socialnih vprašanj. Letos v juliju so priredili velika katoliška socialna zborovanja, ki javnosti niso ostala prikrita. Veliko pozornosti in veselja je vzbudilo med delavskimi masami dejstvo, da je čikaški pomožni škof Shield osebno prišel na delavsko zborovanje, ki ga je sklicala največja ameriška delavska organizacija C. I. O. Voditelj te organizacije ni sicer posebno naklonjen katolicizmu — kot pravijo — a vendar je pred tisoči delavcev, ki so bili v štrajku, dostojno sprejel škofa. Lep prizor je bil, ko je škof nagovoril delavce in jih pozval k molitvi: »Molimo očenaš, da bi naše zborovanje ne bilo brezuspešno.« Glasno so delavci molili z njim in tako pričeli zborovanje. Nobenega ugovora, nobenega posmehovanja. Poskusite pri nas kaj takega! Verjetno je, da bo ta moderni in socialno čuteči škof postal naslednik kardinala Mundeleina.

Nekaj podobnega sem doživel tudi v največji svetovni avtomobilski tovarni Ford v Detroitu, kjer je tedaj delalo 64.000 delavcev. Z izredno uslužnostjo so večjo družbo peljali skozi tovarniške prostore, kjer smo videli ves razvoj in nastanek avtomobila. Pri tej silni delavski množici različnih prepričanj in narodnosti sem še prav posebno pazil, kakšen vtis bo nanje napravila moja duhovniška obleka. Samo dvakrat sem opazil, da se je nekaj delavcev z nasmehom spotaknilo ob mene, drugi so me pa javno in z nekim veseljem pozdravljali, čeprav neznanega duhovnika.

Ali so bili naši kulturni delavci verni

France Jesenovec

XII. A. Dr. Janez Bleiweis (1808—1881).

Dr. Janez Bleiweis, »oče slovenskega naroda« imenovan, je bil duša Staroslovencev in Kmetijskih in rokodelskih Novic. Zato pri pregledovanju in ocenjevanju njegovega svetovnega nazora in še posebej njegovega odnosa do vere in cerkve obenem ocenimo vse to za vso staroslovensko generacijo, ki je vodila kulturno življenje našega naroda polnih dvajset let (1848—1868) in še celó čez.

Bleiweis je v svojem bistvu pripadal ozračju dunajske posvetne inteligence, ki je predvsem izšla iz humanizma in renesanse ter se oplodila še ob razsvetljenstvu in racionalizmu. Zato je gledal »oče slovenskega naroda« na vero in cerkev precej skozi svobodomiselne, meščanske naočnike. To se pravi, da je pustil vero in cerkev v miru in da je deloma celó zrl nanji z očmi razsvetljenega demokrata, z očmi kritičnega in celó skeptičnega racionalista.

To se je posebno pokazalo pri njegovih sporih z Luko Jeranom in njegovo Zgodnjo Danico zaradi babjeverstva in zamaknjenk med našim preprostim ljudstvom v tisti dobi. Proti tem stvarim je Bleiweis v Novicah v petdesetih letih prejšnjega stoletja večkrat ostró nastopil, a zato ga je Jeran začel v Zgodnji Danici napadati in mu med drugim celó očital somišljeništvo z nemškim svobodomiselstvom, kakršnega je razširjal na Dunaju in po Avstriji neki Ronge. A Bleiweis je Jeranu samozavestno odgovoril: »Novice, ktere že skoraj deset let kažejo, da so tako dalječ od Rongeta kakor od Ultramontanizma, že zamorejo same na sebi porok biti, da nič napačnega ne pride vanje.« (Novice, 27. VIII. 1851, str. 108.) Čeprav je v Novicah sodelovala številna duhovščina, vendar je Bleiweis ostal do približno leta 1860. svobodomislec in je hodil samo k državnim mašam, kakor je to sporočil dr. Ivanu Prijatelju, ozir. bratu Ivanu Zupanu mgrs. Tomo Zupan.

Ker pa je v šestdesetih letih 19. stoletja prišel Bleiweis v ostro nasprotje z Mladoslavenci predvsem zaradi narodne načelnosti in objektivne kritike vsega javnega kulturnega življenja (njegov spor z Levstikom, Stritarjem in drugimi) in ker so bili Mladoslavenci še odločnejši svobodomislci in pristaši meščanskega liberalizma, je Bleiweis v tem času zašel popolnoma v staroslovenske vode in se približal Jeranu tudi v svetovnonazornem pogledu. V Bleiweisu se je zgodil prelom še posebej zaradi tega, ker se je okrog Novic združila večina kranjske duhovščine, ki je bila sicer Jeranova somišljenica. Zlasti se je Bleiweis približal Jeranu v oceni leposlovnih del, a to že v petdesetih letih, ko je v Novicah obsodil Prešerna ne toliko zaradi osebnega prepričanja, da bi bile Prešernove pesmi pohujšljive, kolikor bolj iz želje, da bi ponižal Prešerna, a povišal svojega noviškega pesnika — Koseskega. In tako je zapisal o Koseskem in Prešernu: »Slavni dr. Prešern je svoje pesmi o vsi drugi dobil pel, in večidel je imel le z ljubeznijo opraviti... Koseskiga krepkejši duh »višji podobe« ljubi in se clo nikdar v »kvantah ne gubi«. Sicer pa ni bil Bleiweis v resnici tako odločen nasprotnik erotike v pesmih, saj je celó »zaljubljene berklarije« — iz narodnih pesmi, ki jih je zbiral Valjavec, brez predsodkov objavljaval v Novicah.

V ustavni dobi se je torej — v bistvu še zmerom svobodomiselni racionalist — Bleiweis v vsakdanjem življenju in zlasti pri urejanju Novic izogibal vsakemu boju s slovensko duhovščino, tudi z ono iz Jeranovega kroga, ker je bila pač njegov kulturni in politični sotrudnik. V sedemdesetih letih se je v želji, da še zmerom ostane »oče slovenskega naroda«, povsem postavil ob stran na novo se snujoče katoliške stranke in je postal celó njen predsednik. Vendar pa se je upiral nazivu »katoliška-politična« stranka. Tudi v tej dobi ni bil in ni hotel biti tako imenovani »državni« (avstrijski) vernik, kakor je sam zapisal v Novicah leta 1871, št. 8, češ da »nikakor ni bil c. kr. katoličan, to je takšen, kakor ga hoče zdaj to, zdaj ono ministrstvo«. V dobi znanega kulturnega boja v letih 1872.—1874. je pa Bleiweis že priznaval potrebo katoliško-političnih društev, in to predvsem iz svojega nasprotovanja do lista, ki je vodil ta kulturni boj, »Slovenskega naroda« in do slovenskega liberalizma, ki se je o njem izrazil, da »le vero uničuje in duhovski stan zasramuje«. (Novice, l. 1873, št. 47, l. 1874, št. 14.) In prav takrat je še ponovno obsodil hinavstvo in terejalstvo — živ ostanek njegovega racionalističnega mišljenja —, obenem pa izpovedal, »da je zmerom branil svetinje naše katoliške vere ter zmerom cenil zasluge naše duhovščine za duševno, gmotno in narodno blaginjo naše domovine«. (SBL, str. 47.)

Do te jasne in nedvomno odkritosrčne izpovedi njegovega odnosa do vere in cerkve je Bleiweisa prav gotovo prignal grdi kulturni boj, ki ga je ob začetku sedemdesetih let vodil v »Slovenskem narodu« pisatelj Janko Kersnik. Kljub svobodomiselnosti in precejšnji mlačnosti v verskem življenju in kljub marsikateri napaki v značaju je Bleiweis končno vendarle jasno izpovedal svoj odnos do vere in cerkve, in to je za našo sodbo o »očetu slovenskega naroda« izredno važno, če ne celo odločilno. Vsak drugi bi končno tudi moral uvideti, da je bilo stremljenje takratne slovenske duhovščine idealno in nesebično. Poznejši časi so pokazali, da je bil njen strah pred dunajskim liberalizmom popolnoma opravičen in da bi bilo za vero in moralo slovenskega naroda boljše, če bi se še bolj odločno borila proti njegovim slovenskim odmevom. Usodno je bilo mešanje pojmov narodna zavest, kultura in svobodomiselstvo. Slej ko prej pa je ravno duhovščina največ storila za slovenski narod tudi v tistih časih. Razumljivo pa nam mora biti, zakaj je bila nezaupljiva do nemške svobodomiselnosti in zakaj je tu in tam mogoče dobiti vtis boječe ozkosrčnosti. Vera in morala sta ji bili namreč vedno višji vrednoti od vseh drugih, kar je tudi pravilo.

Hublet-Anžič

III.

Gospod Veseljak.

Ker med malimi ni bilo pri mizi nobenega sedeža praznega, je stric Štefan posadil Albina začasno na konec mize pri osmošolcih in mu naročil, naj se lepo vede. In se res tudi je. Njegovi sosedje, sicer prav dobri fantje, so ga najprej izprašali, kako mu je ime, koliko je star, v kateri razred hodi in celo vrsto drugih nerodnih stvari, potem se pa zanj niso več brigali. Albinu nasproti je sedel velik, dobrodušen fant, ki so mu že poganjali brki, in skrbel, da fantiču ni nič manjkalo, od posladka pa mu je naložil kar dvojen delež. Živahni pogovor teh gospodov pa je bil tako vzvišen, da ga fantič ni prav nič razumel. Samo to je razbral, da govorijo o nekem igralcu, ki mu je bilo ime Fokles ali nekaj podobnega in je imel hčerko Antigono.

Albina vse to ni prav nič zanimalo in ker je bil navajen pri mizi molčati, je začel globoko razmišljati o dopoldanskih doživljajih in opominu, ki mu ga je dal stric Štefan: Najprej pomisli, potem šele delaj! Da, to se hitro pove, a kaj, ko je bilo Albinu stvar misliti in izvršiti eno in isto! Iz tega pa so izvirali najbolj neverjetni doživljaji.

»Na kaj pa misliš, krota? Menda vsaj nisi hinavec?« ga nenadoma čez mizo vpraša njegov sosed z brki.

»Seveda ne,« pravi Albin čisto mirno. »A vi, ki ste že vsi veliki, povejte mi, kako naj mislim na posledice, preden kakšno stvar naredim?«

Vprašanje je ponavljala vsa miza in se gromko krohotala, da se fantiček zelo začudil, zmedlo ga pa še malo ni. Nato pa so začeli odgovori kar deževati, eni bolj, drugi manj duhoviti, vsi pa smešni.

»Bo že treba odvetnika vprašati.«

»Ne, zdravnika!«

»Kaj še! Inženirja za mostove in jarke.«

»Ciganko, ki prerokuje srečo.«

»Ali pa bi kazalo poslati v časopis objavo.«

»Stvar je kaj preprosta: pred vsakim dejanjem načrt predloži državnemu zboru, pa naj ga prereseta. Res gre to nekam počasi, pa je vsaj zelo varno.«

»Vem, vse to so same norčije,« reče fantek, »jaz pa sem vam zastavil resno vprašanje.«

»No, že,« mu odvrne sosed z brki, Janez mu je bilo ime, »ti pa dam prav resen nasvet: skušaj najti profesorja za razmišljanje!«

»Ali jih je tukaj v zavodu kaj?«

»Gotovo,« odgovori tovariš dobre volje; »še iskati ne bo treba, pa jih boš kaj kmalu srečal. Pa tudi plačati ne bo treba; nauk boš slišal kar mimogrede.«

Albin ga ni razumel, ampak mislil, da se tudi Janez norčuje kakor vsi drugi. Pa vendar je Janez imel prav: v zavodu je skupno življenje sošolcev in njihovo medsebojno trenje morda najboljši nauk. Vsak fant poučuje tovariša in čeprav se ta nič ne zmeni, mu vendarle ostane precej koristnega.

In angel varuh je Albina takoj po kosilu poslal k dobremu fantu.

Ta fant je bil Jože Lipeč, ki na videz ni imel na sebi prav nič posebnega. Ni bil nikakršna veličina, pa tudi kaj malo je bilo na njem takega, da bi ga smeli imenovati v zornega: rad je dobro jedel, se smejal, razgrajal in bil včasih še preveč živ. Tudi ga navadno ni manjkalo, kadar so se šalili, in včasih ga je skušnjava celo premotila, da se je zabaval na račun hišnega reda. Kljub temu pa je bil Jože lepa duša, ki je govoril naravnost in odkrito, in mu še na misel ni prišlo, da bi kdaj bil zahrbtnen. Imel je zlato srce in če je tovariša videl žalostnega, ga je obsipal z vso mogočo ljubeznivostjo, da bi ga potolažil. Zaradi teh lepih lastnosti so mu spregledali marsikatero burko in prefekt in pater Medan in tovariši so ga cenili in ljubili. Vendar pa vsega tega nisi bral na njegovem obrazu. Kakor mnogo drugih izvrstnih fantov, tudi Jože svojih čustev ni maral razkazovati. Vpričo svojih tovarišev je Jože nagovoril novince:

»No, vendar enkrat! Kod pa si se skrival celo dopoldne? Saj te skoraj še videli nismo! Te bom pa predstavil: Jaz sem Jože Lipeč, ti pa si Grom, ne?«

»Da, Albin Grom. Pa ti, Jože, si že dolgo v zavodu?«

»Že tretje leto. Sem prav zadovoljen.«

»Saj se ti kar vidi.«

Albina so hitro obkrožili in ga vsi radovedno ogledovali. Pa ga to ni prav nič zmedlo.

»Pozdravljeni vsi! Pozdravljeni! Povej no, ti mali z rdečimi lasmi, kako ti je ime!«

»Peter Smola.«

»Pa ti s čepico?«

»Pavel Vozel.« In tako dalje in tako dalje.

Zdaj pa je moral Albin odgovarjati. Vedeti so hoteli, kaj je njegov oče, koliko ima bratov in sester in še polno drugih stvari.

»V katerem zavodu pa si bil, preden si prišel k nam?«

»V nobenem. Bivali smo na deželi, pa sta me učila kar mama in očka.«

»Kaj pa dela tvoj oče?«

»Odvetnik je, pa samo pozimi. Kadar je nastopilo lepo vreme pa ker mama ni prenesla zraka v Montrealu, smo šli na katero izmed velikih farm in živeli na prostem. Joj, kako je bilo veselo!«

»V Montrealu, praviš, v Kanadi?«

»Seveda. Kaj pa, igrali se ne bomo? Jaz bi strašno rad dirkal, kar noge me že srbijo. Ne veste, kako strašno sem vesel, da sem v takem zavodu, kjer so sami fantje! Le pomislite, da so me enkrat zapisali kot zunanega učenca v zavod pri sestrah v Montrealu! In tam so bile tudi deklice. Prav nič ni bilo prijetno! Kadar smo se igrali Indijance, vselej so se bale in začele vreščati.«

»Uh, prismode!«

»Da, res. Pa prednica je očku rekla, da me ne mara več v zavodu, ker sem preveč divji, pomislite! — No, kaj se bomo igrali?«

»Kaj imaš najrajši?«

»Igrajmo se Indijance in zankarje!«

»Tega ne znamo. Pa povej nam, Grom, ali je res, da pravih Indijancev ni več?«

»Kdo pravi, da ne? Saj sem jih sam več poznal!«

Kot bi trenil, se krog tovarišev zopet stisne.

»Seveda. Bilo je več družin, ki so hodile na očkovo farmo delat, drugi pa so pasli živino.«

»Ali so imeli perjanice?«

»Včasih tudi, pa samo včasih.«

»Ali so bili hudobni?«

»Beži no! Ravno nasprotno! Bili smo največji prijatelji!«

»Pa zankarji?«

»Tudi te sem videl sem pa tja, kadar so vozili kožuhovino na trg.«

Fantiči so z odprtimi usti gledali tega fantka, ki je komaj toliko star, kot so sami, pa je na lastne oči zrl pravljične in čudovite osebe, ki o njihovih junaških delih pišejo cele knjige in se tudi njim včasih o njih sanja. Nekateri pa le niso hoteli verjeti in Pavel Vozel, ki je bil med njimi najbolj neveren Tomaž, je vrgel čepico v zrak in kar naravnost povedal:

»Za nos nas vleče tale Grom! Vi pa ga še poslušate!«

»Še malo ne! Vse, kar sem povedal, je res!«

»Beži no! Koga drugega imej za norca!«

»Torej lažem! Pa mi reci, da lažem!« zavpije Albin, ves rdeč od jeze.

»Le mirno!« se oglasi Lipeč. »Ti, Pavel, nimaš prav nobene pravice, da bi dvomil o tem, kar je povedal Grom, ti, Albin, se pa tudi precej stogotiš!«

»Saj vendar ne morem pustiti, da bi me kdo imel za lažnika! Kar sem povedal, je čista resnica!«

»Saj ti rad verjamem! Samo, veš, nam včasih pripovedujejo, da pravih Indijancev nič več ni, sami jih pa tudi nismo videli! Zato, vidiš, ne vemo, komu naj bi verjeli!«

»To me nič ne briga! Jaz se nikoli ne lažem in hočem, da to vsi vedo!«

»Imaš prav! Zdaj je pa že čas, da se igramo!«

»Saj že komaj čakam! Ali se bomo Indijancev?«

»Če nas hoče naučiti, le!«

»Sijajno! Jaz bom zankar Veseljak, ki je zelo slaven. Ti boš glavar Sedeči Vol, tudi slaven mož, ki je pobil nič koliko Američanov, ti pa...«

V petih minutah je Albin razdelil vloge, potem pa svojo četico v divji naglici vodil skozi vrtinčaste bitke, viharne zasledovanja in pravljične pleske za skalp.

Albin je bil tako živahen in vesel, da mu je Jože rekel:

»Albin, prijatelj moj, ti si pa res čisto pravi Veseljak.«

Vsi so se zasmeli in ime se ga je prijelo, Grom je pa tudi pozneje dokazal, da ga zasluži.

Še preden je odmor minil, je Albin že imel med »zankarji« in »Indijanci« celo vrsto prav dobrih prijateljev in se počutil kakor doma.

»Veš kaj, Jože, v zavodu je pa res zabavno! Takoj bom pisal Bernardu.«

»Kakšnemu Bernardu?«

»Mojemu mlajšemu bratu, ki pride sem prihodnje leto.«

Nekaj korakov sta napravila molče, potem pa je Albin spet začel:

»Pa odmor, ali je res že pri kraju?«

»Seveda.«

»Joj, kako je kratek! Zdaj se bo pa treba spet učiti, kaj?«

»Gotovo.«

»Da ti odkrito povem, to je manj kratkočasno!«

»Ti rad verjamem, pa kaj, ko mora biti.«

»Res, potrpeti bo treba, pa mami bom pisal.«

* * *

Teden dni je pretekel, pa Albin ni bil še prav nič manj navdušen za svoje novo življenje, čeprav so mu bili odmori še vedno odločno prekratki. Število njegovih prijateljev je pa še bolj naraslo, čeprav je bil fantek zelo živahen in čeprav je gospod Veseljak po večkrat na dan skipel kakor pisker mleka, kajti priznati mu moramo, da njegova jeza nikoli ni trajala preko noči. Če je včasih rekel kako žaljivo besedo ali pa z roko preveč pritisknil, je svojo napako takoj priznal in se znal tako lepo tovarišu opravičiti, da mu tudi najhujši kujavec ni zameril.

Nekoč kot vihar pridrvi k Jožetu in plešoč kot vrtavka vpije:

»Jože! Jože!«

»Kaj pa ti je?«

»Ali se bodo smejali! Poglej!« In navihanec potegne izpod suknjiča šop ključev ter z njimi divje maha prijatelju pod nosom.

»Kaj pa vendar hočeš z njimi?«

»To so ključi patra Medana!«

»Vem, ampak kaj nameravaš?«

»Še ne uganeš? Odmor bomo podaljšali!«

»S temi ključi?«

»Ali si zabit! Poslušaj: Poklicali bomo osmošolca, ki zvoní. Prav vljudno mu povemo, da ga njegov profesor kliče v učilnico, nam pa da je naročil, odpreti mu vrata. Mi mu lepo odpremo, ga še lepše pozdravimo, potem pa ključ za njim zavrtimo in mu odklenemo šele tedaj, ko se bomo igranja naveličali.«

»Misliš, da se nam posreči?«

»Zakaj pa ne?«

Iz naših kongregacij

Stolna kongregacija za dijakinje v Ljubljani. Novo šolsko leto se je odprlo pred nami in z njim smo stopile tudi mi kongregalistke vnovič na pot, ki smo si jo začrtale za leto dni v prihodnost.

Zavedamo se, da nas čaka delo, ki ni malenkostno, skrito opravilo, ki združuje v sebi žrtve in odpovedi, ki jih morajo mlada dekleta darovati za svojo okolico in zase.

Naša pot nam kaže k svetlemu cilju, da postanemo v tem času, ki bo zahteval in že zahteva od nas žrtev, zares zveste vzoru naše velike Vodnice božje — Marije. Precej se nas je zbralo letos okrog njenega oltarja: niti en prostor v kongregacijski sobi ni ostal prazen. Naša Mati nas sprejme vsak teden; vsak ponedeljek je naš skupni dan. Delo smo si razdelile smotrno: Gospod voditelj nas vodi vsak drugi teden s toplimi besedami v Njeno varstvo, na pot, ki je za mlado dekle edino prava. Potem se vrste načelnice raznih odsekov. Skrivnosti presvete Evharistije, njeno čudovito moč, ki dviga in daje duševni rasti mladega človeka nadnaravno hrano in lek v nemirnih dneh, moč v bojih — vse to nam odkriva načelnica evharističnega odseka. — O vsem, kar se godi okrog nas, o važnih vprašanjih, mimo katerih posebno mlad človek ne more iti brezbrizno, nas pouči zopet druga naša odbornica. Posebno naj omenim še misijonski odsek, ki kaže letos mnogo prizadevanja, da bi zbudil v naših srcih pravo misijonsko zanimanje in delovanje. Da bi mogle svoje delo kdaj na zunaj pokazati, imamo še en odsek, ki nam bo preskrbel razne prireditve. — Naše shode in sestanke poživlja lepo petje. Hvaležne smo gospodični Binci Leskovčevi, ki z ljubeznivo vnemo vodi naš pevski zbor.

Tak je naš načrt za to leto. Vendar ni to samo načrt — volja do dela ga spremlja; in kar je glavno: pripraviti se moramo, ker zahteva čas tudi dela mladih.

Kongregalistke.

Križanska Dijaška kongregacija. Naša kongregacija je začela z rednimi sestanki 23. septembra. Vsak torek ob pol 8 se sestanemo v prijazni Marijini dvorani v Križankah. Za uvod čitamo vedno odstavke svetega pisma. Začeli smo letos z evangelijem sv. Janeza. Na prvem sestanku smo izvolili nov odbor, kateremu smo med drugim naložili tudi težko nalogo: da bo izvedel kar najlepše proslavo tridesetletnice naše DMK — Križanke. Vodstvo kongregacije je

prevzel g. vodja Lojze Zabkar, ki nam je tudi podal na prvem sestanku program našega dela v letošnjem šolskem letu. Poleg tekočih vprašanj, ki jih stavljajo današnji mladini resni čas in razmere, bo govoril o »Občestvu otrok božjih v modernem času« in nam tako jasnil pojme in utrjeval naš katoliški svetovni nazor. — Čeprav je malo članov v primeri s prejšnjimi leti, vendar v nas ni malo navdušenja in volje, ampak nasprotno: z vso mladostno korajžo in fantovskim idealizmom gremo na delo. Pri prvi seji odbora smo se pomenili, kaj bomo prišli najprej v roke, kaj je naš letošnji cilj in program. Naše kongregacijske vrste je treba poživiti, dati v roke smotrnega in sistematičnega dela, navodil od zgoraj in discipline, ki mora brezpogojno držati mladega fanta na višini, ki jo terjajo razmere. Prav nič se ne smemo ozirati na razne ugovore. Poudarjamo samo eno: močna skupnost, povezanost med seboj v močni veri v Boga, v žrtvovanju za svoj slovenski narod in biti dobri in zvesti državljani. Seveda ne smemo nikoli pozabiti, da je osnovna naloga kongregacije mladino marijansko vzgajati! To mora vsaka kongregacija svojim članom v polni meri nuditi! Marijo mora poznati naša mladina tudi dogmatično, ne samo iz kakih pesmic, govorov in legend itd.

Dalje bi še radi povedali, da smo letos taborili v Beli Krajini, v Starem trgu ob Kolpi. Ta kos lepe slovenske zemlje smo imeli priliko spoznati in občudovati v letošnjih počitnicah! Udeležilo se je tabora 10 kongreganistov, ki so odnesli najlepše spomine. Lansko in predlansko leto smo pa taborili v Metliki ob Kolpi. — Tudi smo se udeležili, po zastopstvu, letošnjega kongregacijskega zborovanja v Stični. Radi bi videli, da bi bili referati, ki so jih imeli naši odlični govorniki v teh dneh za udeležence, priobčeni v »Naši Zvezdic«. Upamo, da bo vsem ustrezno, zlasti tistim, ki se zborovanja niso udeležili.

Kako bomo delali in svoj program izvajali, vam bomo tekom leta pridno poročali. Z veseljem vabimo vse fante, ki so dobre volje, da se nam in našemu programu pridružijo in pridejo med nas in pomnožijo naše marijanske vrste. Sestanke imamo redno ob torkih ob pol osmih, enkrat na mesec sveto mašo s sv. obhajilom, obvezno za vse sodale. Poleg tega pa imamo še vsak mesec izreden sestanek v prosti naravi, združen z daljšim ali krajšim izletom.

Tudi za osmi december se že pripravljamo, ker hočemo lepo in dostojno proslaviti svoj kongregacijski praznik!

DMK — Križanke.

Z misijskih poljan

Salezijanci imajo v svojih misijskih pokrajinah 382 duhovnikov, 425 klerikov in 268 bratov pomočnikov. Poleg njih pa v misijonih še deluje 300 hčera Marije Pomočnice.

Dne 23. marca 1939 je japonski parlament potrdil zakonski predlog, s katerim je priznana katoliški veri enakopravnost z drugimi verstvi.

Na Japonskem ima katoliška Cerkev 391 cerkev ter 408 duhovnikov.

Po najnovejšem poročilu je v Afriki 6.794.951 katoličanov. Abesinski kolegij v Rimu ima 25 bogoslovcev, doma iz Abesinije.

V začetku minulega poletja je dobila Afrika tri škofovske domačine, kar je povzročilo med katoličani v Afriki veliko veselje.

Eden najznamenitejših kitajskih pisateljev Cheng-Tzu-yue je prestopil v katoliško Cerkev.

Po neki belgijski ugotovitvi izdajajo razni katoliški redovi 3334 raznih listov in revij, deloma znanstvene, misijske in versko vzgojne vsebine.

Po misijskih statistiki iz l. 1938 vodi katoliška Cerkev po vsem svetu 33.635 ljudskih šol, 3565 srednjih šol, 221 učiteljskih pripravnic in 5 univerz. Dalje vzdržuje 711 bolnišnic, 2814 lekarn, 108 kolonij za gobave, 1917 sirotišč, 420 hišalnic in celo vrsto tiskarniških in književnih podjetij.

Sveti oče Pij XII. je odločil, naj za rimsko svetovno razstavo l. 1942. na kraju razstave sezidajo veliko cerkev.

Sveti oče je imenoval odbor kardinalov, ki naj poskrbi za dostojen spomenik sv. očetu Piju XI.

Svetega očeta je obiskala anamska cesarica, ki je globoko verna katoličanka. Podarila mu je dragocen slonokoščen križ, ki je okrašen z dragimi kamni.

Evharistični kongres v Palermu je sprejel sklep, naj se dela na to, da bo dvorana zadnje večerje prišla spet v katoliške roke. Turki so jo vzeli l. 1551. Od tega časa se je tu le enkrat opravila sv. maša, namreč l. 1860.

V Italiji imajo nov misijski film, ki kaže življenje in delovanje afriškega misijonarja kardinala Massaja.

Misijska družba božje besede, ki ima svoje središče v Steylu na Nizozemskem, je letos poslala v misijone 116 mladih misijonarjev in 18 misijskih bra-

tov. Misijonarji so odšli v Afriko, Argentino, Brazilijo, Čile, Indijo, na Japonsko, Kitajsko, Novo Gvinejo in Filipine. Družba je bila ustanovljena l. 1875. in je l. januarja 1939. štela: 13 škofov, 7 apostolskih prefektov, 1716 patrov, 692 bogoslovcev, 495 klerikov novincev, 1770 bratov, 187 bratov novincev, 72 postulantov, 174 aspirantov in 3195 učencev.

V Lisieuxu so 30. septembra 1929. položili temeljni kamen za baziliko v čast sv. Tereziji Deteta Jezusa. L. 1932. so posvetili kripto, zdaj je dozidana vsa cerkev. Letos v juniju je bila tam slovesna tridnevna za svetovni mir, ki jo je vodil beneški patriarh kardinal Piazza.

Na Novi Gvineji se je letos v avgustu zadel v drevo aeroplan, na katerem so bili trije misijonarji. Vsi trije so se ubili.

Zvest misijonar je bil misijski škof dr. Avguštin Henninghaus, ki je letos 21. julija umrl na Kitajskem. Doma je bil na Westfalskem, rojen l. 1862. Na Kitajsko je odšel l. 1886. in je v misijonih vztrajal do smrti, torej 53 let. V Evropi je bil zadnjikrat l. 1930. Takrat je obiskal misijonišče Družbe božje besede v St. Gabrielu pri Dunaju. Sam je bil namreč član te misijske družbe. V nagovoru na bogoslovce je rekel, da so ga večkrat vabili v Evropo zaradi važnih zadev, pa se zaradi starosti in bolezní ni mogel za to odločiti, ker je bila njegova srčna želja, da bi umrl v misijonih. Ta želja se mu je zdaj spolnila.

LISTNICA UPRAVE

»Naša zvezda« je najcenejši dijaški list. Izhaja na 14 dni. Vsaka številka ima 16 strani s slikami. Naročnina znaša za vse leto za dijake in dijakinje samo 10 din. Zato upravičeno pričakujemo, da jo bodo naročili tudi še tisti dijaki in dijakinje, ki je še nimajo. Poverjenike prosimo, da za »Zvezdo« še pridobivajo naročnike. Obenem prosimo poverjenike, da nam kmalu pošljejo vsaj prvo polovico naročnine, ker tiskarna zahteva, da plačujemo sproti. Vsem veljaj: Na delo za »Našo zvezdo«!

RESITEV KRIZANKE IZ 2. STEVILKE

Vodoravno: 1. oko, 4. poroka, 10. leva, 11. zarod, 12. Udine, 13. bala, 14. podaja, 16. tim, 17. Erika, 20. Tana, 22. kolo, 24. Neron, 27. Abo, 28. lisica, 30. Levi, 31. Memel, 32. Trata, 33. jeti.

Navpično: 1. olupek, 2. kedor, 3. Ovid, 4. Pan, 5. Ozej, 6. rabut, 7. oratar, 8. Kolín, 9. Adam, 15. akolit, 18. Ilva, 19. Anlma, 21. anali, 23. Ober, 25. esej, 26. očet, 27. alt, 29. ime.

»Naša Zvezda« izhaja dvakrat v mesecu. Cena za dijake 10 din, za druge 15 din letno. Izdajatelj in odgovorni urednik dr. Tomaž Klinar. Uprava: Streliška ulica št. 12/II. Uredništvo: Costova 7, Ljubljana. Tiska Jugoslov. tiskarna v Ljubljani (Jože Kramarič).